
Književna poročila

il cappello, e restò ritto, tenendolo con ambe le mani. — Ali pa sledeči primer: Lo studente volse lo sguardo verso il punto che Bortolo gli indicava. — Original pa pravi: Študent je pogledal in se je začudil. — Tu ni naravnost govora o mestu, ki ga je Jernej kazal, ampak o študentovem začudenju, česar prevod ne omenja.

Kakor je stavek o «narobe vozu» lepo in zmiselno preveden, tako se je presvajalcema ponesrečila «narobe kmetija». Njuna interpretacija kmečke modrosti, ki je včasih polna zdrave, naravne filozofije, bo vendarle prehuda v tem stavku: Il campo si capovolge, se il padrone itd. — Narobe kmetija pač znači v tem primeru «narobe-gospodarstvo» in tega ne čutiš iz prevoda.

Res je, da so mestoma naravnost izborno podani v italijanščini posebni izrazi iz slovenske folkloristične malhe in prav zato mi je povsem nerazumljivo, kako se je moglo zgoditi, da so slovenski «ibljatarji» postali italijanski «mercanti» (trgovci), ko se Italijan za slabo ravnanje pritožuje z «mi hanno trattato a modo di sgherri (birri)»; saj so se v Slovencih obmejni stražniki (Überreiter) izpremenili v ljudski govoric v strašne »ibljatarje» in imajo Italijani «gli sgherri austriaci» ali «birri» že od 60 let v strašnem spominu.

Med drobnimi stvarcami, ki jih utegne kdo tu pa tam še iztakniti, naj omenim eno kar od prvega začetka: «dolg (star in siv)» ne pomeni v tem primeru «allampanato» (= magro come una lámpana), kar bi bilo po naše: suh ko trska! ampak bi bilo bolje rečeno «spilungone», kar znači «parlando di persone, a s s a i l u n g o». In tak je bil najbrž Jernej, ko ga je Cankar prvič ugledal na Sitarjevi pogrebščini.

Takih malenkosti bi bilo morda še kaj, a čemu naj si kratimo veselje z natikanjem strogih profesorskih očal, ko itak nočemo zmanjševati vrednosti in važnosti, poudarjamo še posebej, tega prvega prevoda našega Cankarja, ki mu želimo po italijanski zemlji: srečno pot!

Slovenska založništva pa naj si ogledajo, kako je moči tudi z majhnimi, skoraj neznatnimi sredstvi ustvariti knjigi vendarle okusno in čedno zunanje lice.

Janko Samec.

Pavel Perko, Z naših gorâ. Zbirka novel, slik in črtic. Knjiga I. 200 str. 1924.

Pavel Perko je brez dvoma eden najboljših nekdanjih dominsvetovih pripovednikov. Začel je vanj pisati že kot dijak še pod pokojnim Francetom Lampetom in ostal mu je zvest do današnjega dne, ko pase kot dolgoleten župnik v Črešnjicah svoje ovčice po hribih in grapah med Tuhinjem in Črnim grabnom.

Z Golarjem sta si rojaka: oba kmečka sinova iz okolice Škofje Loke, Golar izpod Osojnika, Perko izpod Blegoša, oba trdni gorenjski korenini. Tudi v letih si nista preveč narazen in pisati sta menda tudi začela hkratu, ko sta kot petošolca stanovala skupaj v Florijanski ulici. Toda medtem, ko je Golar kljub svojim šolam, kljub svoji izobrazbi ostal v svojem srcu popolnoma preprost, pristen domač gorenjski kmet, je Perko oblekel talar, se povzpел na prižnico in govori v svoji vzvišenosti od zgoraj doli: «Ljudstvo slovensko!» (Str. 4.)

Tako ne govori pisatelj svojemu narodu, tako govore gospod fajmošter svojim vernim ovčicam — sem si mislil, ko sem prečital «Pozdrav» in zdelo se mi je, da prijatelj Perko ni vsega povedal, kar je mislil, da je glavno zamolčal in da bi moral zadnjemu stavku: «Ako Tvoja slika kaže več vrlin ko n a p a k : j e t o T v o j a č a s t » dodati: «in moja za sluga», ker tako govori vedno pravi pastor gregis.

Književna poročila

Samo dva svečenika-umetnika sem poznal, ki nista trpela, da bi se jima izven cerkve opletal talar okrog nog in ju oviral pri hoji, temveč sta ga vselej slekla ali pa enostavno zavihala in korakala potem moško okoli. To sta bila dva Antona — Aškerc in Medved. Da Pavel Perko ne spada med take, to vem, ker drugače bi ne postal župnik.

In še sem dejal sam pri sebi, ko sem prebral «Pozdrav» in videl spredaj sliko kaplana Perka: Te novele in črtice so pač čisto navadne «fabulae ad usum delphini», nekaj poljuđen krščanski nauk!

Z nezaupanjem in s predsodkom sem začel brati v knjigi črtico za črtico; sedem jih je. Prebral sem vse in reči moram, da so me prijetno iznenadile. Nič prisiljenega, nič umetničenja, nič nepotrebneega, vsiljivega modrovanja. Skromno, a lepo gladko teče pripovedovanje od začetka do konca.

Da se veliko raje muđi pri dušno dobrih kakor pa pri slabih značajih, mu kot duhovniku ni mogoče zameriti. On rad olepšava in idealizira. In ravno to ga dela malo preveč enostranskega. Ta enostranost se še posebej občuti v črtici «Moško in odločno» (str. 101.), ki je preveč samokatoliško pobarvana in res izgleda, kakor da bi bila naročena od neke strani v svrhu propagande za zidanje katoliških domov. Ta črtica kvari sicer celotno prav dober vtis zbirke.

Neka posebnost Perkova je, da rad pušča svoje junake same pripovedovati (Dr. Lovro), ali da se vživi vanje in ponavlja v povesti kakor po stenografičnih zapiskih njih govorico ter njih premišljevanja in preudarke, besedo za besedo, stavek za stavkom (Uljudna, Tinačka, Kljekljarica, Mrakov Tomaž).

On polaga tudi veliko več pažnje na notranjo, duševno plat življenja oseb, ki jih opisuje, kakor pa na njih dejanja.

Najbolj gladko mu teče in gre torej najbolj od srca povest «Dr. Lovro» (str. 37.), ki je obenem najdaljša in dá slutiti, da je v nji precej osebnega pisateljevega doživetja.

Umetniško najbolj dovršena je po mojem mnenju Tinačka (str. 82.), najbolj enotno zaokrožena pa «Korošica» (str. 180.). Z veliko ljubeznijo je tudi opisan pristen gorenjski tip, vaški pot Mrakov Tomaž (str. 160.). Kar vidiš tega sanjača-voznika, kako sedi na vozičku z vajeti in kratkim bičem v roki, ves zatopljen v svoje sanje, iz katerih se vzdrami le za hip, kadar obstane njegov Pram tuin tam pred obcestno hišo, kjer je treba odložiti kakšen tovor.

Priznati moram Perku, da je kljub oviri, ki mu jo pri njegovem umetniškem delovanju povzroča talar, ostal njegov prirojeni umetniški čut dovolj močan, da ga ni omračil verski fanatizem in da ni postal, kakor mnogi drugi, strankarsko tendenciozen.

Knjigo je tiskal in izdal A. Slatnar v Kamniku na finem papirju in kakor vedno nad vse lično. Naslovno sliko je naslikal J. Grčar. *R. P. Petruška.*

Branimir Čosić, Vrzino kolo. Roman. Izdanje S. B. Cvijanovića, Beograd 1925. Str. 156.

Preko tretjine knjige sem se dobral z veliko skepso. (Knjig jaz ne berem drugače, kakor da jim dajem vplivati nase s skrajno odpornostjo ali s skrajno privlačnostjo.) Slednjič me je priklenila. Da se razumemo: Še vedno nisem prepričan, da je avtor zgostil vanjo ritem, psiho in znamenja določene dobe, najmanj pa te še zmerom nepremagane dobe, ki sta jo spočela v avgustu 1914. prvi granatni tresk in zadnja agonija neke do mozga nagnite civilizacije. Niti se pisatelju ni posrečilo, prikazati nam specifično podobo pokolenja, ki sta ga ta dva znamenita dogodka uvedla v šolo življenja in ki je potem maturiralo med zlodjevskim dirindajem povojnega moralnega mačka, s krvjo obrizganega revo-